

Nr 350

Av herr **Näsgård**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående lönegradsplaceringen för vissa tjänster m. m.

I proposition nr 25 till årets riksdag ha framlagts förslag till lönegradsplacering m. m. för vissa tjänster, som icke prövats vid den under åren 1952 och 1953 genomförda allmänna tjänsteförteckningsrevisionen. Förslagen avse övnings- och facklärartjänster av olika slag inom undervisningsväsendet samt en del andra tjänster, vilkas lönegradsplacering ansetts böra prövas i samband därmed. Föredragande departementschefen har i det propositionen bilagda utdraget av statsrådsprotokollet för civilärenden uttalat, bland annat, att genom realiserande av föreliggande förslag till lönegradsplaceringar m. m. bleve den allmänna tjänsteförteckningsrevisionen definitivt slutförd.

Med anledning av detta uttalande må beträffande lönegradsplaceringen för skogsmästartjänsterna vid statens skogsforskningsinstitut anföras följande.

Frågan om berörda tjänstemäns lönegradsplacering har varit föremål för prövning av 1949 års tjänsteförteckningskommitté. Efter förhandlingar med vederbörande personalorganisationer och därvid träffad överenskommelse framlades i proposition nr 241 till 1952 års riksdag förslag, som för skogsmästarnas vidkommande innebar, att dessa i likhet med yrkeslärarna vid statens skogsmästarskola och statens skogsskolor, skulle inplaceras i 20 lönegraden mot att förut ha tillhört 19 lönegraden, dock skulle innehavare av skogsmästartjänst kvarstå i denna lönegrad, så länge han önskade åtnjuta honom tidigare tillerkänd förmån av fri bostad med bränsle. Detta blev också riksdagens beslut. Förenämnda överenskommelse ingicks emellertid under den uttryckliga förutsättningen, att den i propositionen föreslagna lönegradsplaceringen för skogsmästarna skulle gälla endast tills vidare och att frågan om deras slutgiltiga lönegradsplacering skulle tagas upp till prövning i den tredje förhandlingsomgången i samband med yrkeslärarnas lönefråga. Härvid må framhållas att institutets chef i skrivelse den 13 augusti 1952 till kommittén förordat, att befattningarna såsom skogsmästare skulle placeras en lönegrad högre än yrkeslärartjänsterna, dock lägst i den 23. Förhandlingarna hunno dock aldrig fullföljas vad skogsmästar- och yrkeslärartjänsterna beträffar, innan kommittén nedlade sitt arbete år 1953.

Sedan Kungl. Maj:t i proposition nr 125 till 1954 års riksdag framlagt förslag därom, beslöt riksdagen emellertid, att yrkeslärartjänsterna vid sta-

tens skogsmästarskola och statens skogsskolor skulle uppflyttas till 21 lönegraden från och med den 1 juli 1954. Av propositionen framgår, att enighet uppnåddes med vederbörande personalorganisation om den angivna lönegradsplaceringen. Frågan om skogsmästartjänsternas lönegradsplacering upptogs dock icke vare sig i detta eller i annat sammanhang.

Vid institutet finnas inrättade sju skogsmästartjänster. Tre av befattningarna äro placerade på institutets försökspark, nämligen på Tönnersjöhedens försökspark, Simlångsdalen; Siljansfors försökspark, Mora; samt Svartbergets och Kulbäckslidens försökspark, Vindeln. Vid många tillfällen har försöksparkernas stora betydelse som en länk för överförande av de vetenskapliga forskningsresultaten vid institutet till det praktiska livet framhållits. En stor del av de nya undersökningar, som institutet upptager, anläggas nämligen på försöksparkerna, som ju fritt och utan förberedelser kunna disponeras härför. Resultaten av dylika pionjärundersökningar bli utslagsgivande för de mera omfattande försök, som institutet sedan utlägger i olika delar av landet. Ifrågavarande undersökningar och försök äro sålunda av den allra största betydelse för den skogliga forskningsverksamheten. Insamlingen av observationsmaterial till desamma måste i största omfattning anförtros åt skogsmästarna på försöksparkerna. Den i Stockholm stationerade forskarpersonalen kan nämligen på grund av sina övriga arbetsuppgifter endast kortare tider vistas på parkerna. Skogsmästarna måste därför följa med och vara nöjaktigt insatta i de undersökningar och försök, som bedrivs vid institutets olika avdelningar, och i de metoder, som därvid komma till användning. Av skogsmästarna fordras att de skola ha en klar uppfattning om undersökningarnas och försökens syfte och innebörd.

Ändamålet med försöksparkerna är emellertid icke blott, att där skola anställas försök i stor skala utan även att de skola tjäna som mönster- och demonstrationsskogar, i den mån försöksverksamheten så medger. Detta ställer stora krav på skogsmästarnas kunnighet och praktiska duglighet i skogs-skötsel och vad därtill hör. Av samma skäl som förut nämnts kan den av forskarna, som har ansvaret för en parks skötsel, icke vistas på denna under mer än korta tider av arbetssäsongen. De av denne angivna allmänna direktiven för skötselåtgärderna måste därför av skogsmästaren kunna självständigt tillämpas och modifieras på ett efter de skiftande förhållandena anpassat sätt. Den utförda åtgärden får icke endast vara ett nöjaktigt arbete utan måste ha utförts så, att den kan demonstreras som ett exempel på god skogsvård.

Parkernas uppgift i detta avseende har blivit betydande. Skogsmästarna kunna flera gånger varje sommar få taga emot enskilda in- och utländska besökare eller grupper av förvaltande eller bevakande skogspersonal, vilka önska studera parken och där utförda åtgärder. Elever från landets skogs-

och lantbruksundervisningsanstalter besöka försöksparkerna i studiesyfte, varjämte kurser och exkursioner ofta förläggas dit.

Skogsmästarna på parkerna ha ingen ordnad undervisningsuppgift sig förelagd. Likväl utöva de så gott som oavbrutet en handledande och undervisande verksamhet för de många arbetare, som under fältarbetssäsongen äro sysselsatta på parkerna. Denna arbetarpersonal utgöres till stor del, ibland helt, av praktikanter, som vilja förvärva erfarenhet av praktisk skogs-skötsel för senare studier vid skogsskola.

Det bör i detta sammanhang framhållas, att försöksparkerna numera äro oundgängliga för institutet, att deras betydelse växer samt att den fortsatta utvecklingen beror på om välkvalificerade, erfarna och självständiga personer kunna erhållas på skogsmästartjänsterna.

Vid skogsmästartjänsternas inrättande år 1920 uttalades att det vore synnerligen viktigt att erhålla dugande och intresserade innehavare av desamma, emedan skogsmästarna skulle få stor betydelse för försöksparkernas skötsel och utförandet av där pågående försök. Med hänsyn härtill och arbetets egenartade natur ansågos de för skogsmästarna tillmätta lönerna böra vara så avvägda, att de stimulerade till konkurrens vid tjänsternas tillsättande. De borde därför placeras något högre än dåvarande skogsrättarna vid skogsskolorna och skogsfogdarna i Norrland. Anmärkas må att skogsrättarna numera motsvaras av yrkeslärare och att skogsfogdetjänsterna icke längre finnas. Under uttryckt förutsättning, att dyrtidstillägg skulle utgå såsom för oreglerade verk, bestämdes då, år 1920, avlöningen till 3 200 kronor per år jämte fri bostad, vari även ingick fri vedbrand, samt arvodesförhöjning med 300 kronor efter respektive 5, 10 och 15 år.

Vid år 1926 genomförd löneroglering blevo skogsmästarnas avlöningsförhållanden försämrade. Skogsmästarna blevo placerade i dåvarande 8:e lönegraden, sedermera motsvarande lönegrad B 15. Lönesänkningen bestod dels i en minskning av kontantlönen, som växlade med dyrtidstilläggets storlek och som torde kunna uppskattas till ca 100 kronor per år, dels i borttagande av bostadsförmånen. De dåvarande tjänsteinnehavarna, vilka vunnit anställning före lönerogleringens genomförande, behövde dock icke vidkännas förlust av bostadsförmånen.

Tjänsterna ombildades år 1935 till extra ordinarie med placering i lönegrad B 15. Detta innebar en förnyad lönereduktion. Reduktionen behövde dock de redan anställda tjänsteinnehavarna ej vidkännas, och bostadsförmånen fick fortfarande åtnjutas av de befattningshavare, som redan tidigare innehåft dylik.

I och med dessa två lönerogleringar ha sålunda skogsmästartjänsterna undergått avsevärda försämringar i lönehänseende. Detta är för tjänsteinnehavarnas del och för tjänsternas nyrekrytering högst beklagligt. Varken den kompetens, som ansetts erforderlig för innehav av tjänsterna, eller

arten av tjänstgöringen har undergått någon sådan förändring, att den kunnat motivera försämringen i avlöningshänseende. Snarare ha, såsom framgår av det ovanstående, förändringarna gått i motsatt riktning. Tjänsterna torde fortfarande få anses som de mest krävande skogliga statstjänster, som besättas med personal, som icke erhållit högre skoglig utbildning.

I samband med ikraftträdandet av det nya avlöningsreglementet den 1 juli 1947 inplacerades skogsmästartjänsterna i 19 lönegraden. De dåvarande tjänsteinnehavarna fingo fortfarande åtnjuta förmånen av fri bostad med bränsle. Dessa förmåner torde i öppna marknaden representera ett värde för tjänsteinnehavarna motsvarande löneskillnaden mellan 19 och 22 till 23 lönegraderna.

Innehavaren av den år 1952 inrättade extra skogsmästartjänsten på institutets försöksfält å Bogesund, Rydbo, har arbetsuppgifter, som i kvalitativt hänseende äro fullt jämförbara med skogsmästarnas på parkerna.

Även de båda i Stockholm stationerade extra ordinarie skogsmästarna ha en ansvarsfull förtroendeställning inom sina respektive avdelningar, nämligen avdelningen för skogsproduktion och avdelningen för skogstaxering. Det har numera till följd av institutets ökade verksamhet uppstått ett starkt behov av att kunna överlåta kvalificerade och kontinuerliga arbetsledaruppgifter såväl i fält som på rummet åt dessa skogsmästare. Så har också skett, varigenom skogsmästarnas arbetsbörda och ansvar väsentligt ökats. Beträffande inarbetet må framhållas, att skogsmästaren vid avdelningen för skogsproduktion övervakar bearbetningen på räknekontoren av vissa delar av det under fältarbetet insamlade provyttematerialet samt kontrollerar och registrerar de därvid framkomna resultaten. Han handhar också upphandling av instrument, maskiner, redskap och verktyg för denna avdelning. Den å avdelningen för skogstaxering placerade skogsmästaren är helt ansvarig för all bearbetning och uppläggning av primärsiffrorna från riksskogstaxeringens fältarbeten, sedan detta siffermaterial överförts på hålkort. Han handhar registrering och avstämning av det 5—6 miljoner kort omfattande hålkortsmaterialet och biträder avdelningsföreståndaren med uppställning av blanketter och hålkort samt vid utförandet av utredningar och uppdrag. Då avdelningens för skogstaxering samtliga arbetsuppgifter till sin alldeles övervägande del ha anknytning till det på hålkort upplagda taxeringsmaterialet, som på grund av sin karaktär av forskningsunderlag är särskilt komplicerat, bli ifrågavarande skogsmästares arbetsuppgifter såväl krävande som mångskiftande. Skogsmästarna ha även ålagts att instruera och upplära nytillträdande skogstekniker i deras arbetsuppgifter.

Den sjunde skogsmästartjänsten är den tidigast inrättade och den enda som är placerad på ordinarie stat. Medel för denna befattning ha emellertid icke anvisats, sedan den ordinarie innehavaren av densamma år 1925 förordnats till extra ordinarie skogsmästare på Tönnersjöhedens försökspark i

Simlångsdalen. I stället för denna ordinarie tjänst inrättades en av de i det föregående omnämnda, till Stockholm förlagda skogsmästartjänsterna. Ovan berörde skogsmästare pensionerades under föregående år. Antalet erforderliga skogsmästartjänster vid institutet är alltså numera sex.

Skogsmästartjänsterna äro sluttjänster för ifrågakommande personal.

Såsom ovan nämnts äro skogsmästartjänsterna numera inplacerade i 20 lönegraden, nämligen en i lönegrad Ca 20 (vakant), fem i lönegrad Ce 20 (försöksparkerna och institutet) och en i lönegrad Cg 20 (Bogesund). Jämlikt riksdagens beslut skall dock innehavare av skogsmästartjänst kvarstå i 19 lönegraden, så länge han åtnjuter förmånen av fri bostad och bränsle. Från och med den 1 juli 1954 är emellertid ingen av skogsmästarna kvar vid dessa förmåner in natura. Ett avstående från desamma var nämligen en förutsättning för att pensionen till befattningshavarna i fråga skulle kunna beräknas efter slutlöneklassen i 20 lönegraden.

Med stöd av vad sålunda anförts hemställes,

att riksdagen måtte besluta att skogsmästartjänsterna vid statens skogsforskningsinstitut uppflyttas till 21 lönegraden.

Stockholm den 20 januari 1955

Bernhard Näsgård

Nr 351

Av herr **Elofsson, Gustaf**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag om förordning om investeringsavgift för år 1955, m. m.

I propositionen nr 36 har Kungl. Maj:t framlagt förslag om uttagande under år 1955 av en avgift på investeringar över 15 000 kronor inom rörelse och jordbruk, motsvarande 12 % av kostnaderna för investeringarna. Som komplement till denna investeringsavgift föreslås därjämte en särskild investeringsavgift att uttagas vid registrering av personbilar och motorcyklar, oavsett om dessa fordon användes i rörelse eller jordbruk eller för privat bruk. Investeringsavgiften för motorfordon föreslås beräknad efter en skala, som i princip avvägs med hänsyn till fordonens storleksordning och ålder. Avgiften varierar med tjänstevikten och motsvarar för en ny bil i genomsnitt ca 10 % av anskaffningskostnaden. Avgiften blir lägre, ju äldre bilen